

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 października 2008 roku powód M. R. (1) wniósł o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 95.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu do dnia zapłaty oraz kwoty 700 zł tytułem skapitalizowanej renty - wyrównania utraconego zarobku za okres od dnia 6 kwietnia do 1 grudnia 2008 roku wraz z ustawowymi odsetkami również od dnia doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty, ponadto ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej za inne, niedające się w obecnej chwili ustalić następstwa wypadku z dnia 7 października 2007 roku oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. /pозew – k. 2 – 10/

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 marca 2009 roku pozwana wniosła o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu odpowiedzi podniesiono przyznanie w toku postępowania likwidacyjnego na rzecz powoda kwoty 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 490 zł tytułem odszkodowania, które to kwoty zostały pomniejszone o 50 % na skutek ustalenia przyczynienia się do powstania szkody, gdyż powód nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa, a także podróżował wiedząc, że kierowca był w stanie nietrzeźwości. /odpowieź na pozew – k. 95 – 96/

Pismem z dnia 4 lutego 2011 roku powód rozszerzył powództwo do kwoty 145.000 zł tytułem zadośćuczynienia. /pismo procesowe – k. 238 – 239/

Pismem z dnia 28 czerwca 2013 roku powód ponownie rozszerzył powództwo, domagając się łącznie kwoty 215.000 zł tytułem zadośćuczynienia, a ponadto kwoty 1.080 zł tytułem odszkodowania obejmującego zwrot kosztów leczenia oraz kwoty 8.527,90 zł tytułem odszkodowania obejmującego zwrot kosztów opieki. /pismo procesowe – k. 371 – 382/

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały uprzednio zajęte stanowiska. /oświadczenia w toku rozprawy z dnia 1 kwietnia 2014 roku – 00.01.59 – 00.02.30, 00.02.30 – 00.03.28/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 października 2007 roku M. R. (1) pojechał wraz z kolegami na dyskotekę do miejscowości C.. Przed wejściem do dyskoteki spożywał alkohol – około trzech butelek piwa. W drodze powrotnej do domu M. R. (1) spotkał kolegów - Ł. P. i M. D. (1). Po krótkiej rozmowie Ł. P. zaproponował M. D. (1) i M. R. (1) aby pojechali wraz z nim odebrać kolegę z pracy. M. R. (1) ani M. D. (1) nie czuli od Ł. P. alkoholu, nie zauważyli również by był on pod jego wpływem. W czasie jazdy Ł. P. również nie spożywał alkoholu. Mężczyźni najpierw udali się do C., a następnie wracali do B.. W drodze powrotnej M. R. siedział na miejscu pasażera z przodu pojazdu. Żaden z pasażerów nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa. /zeznania powoda w toku rozprawy w dniu 1 kwietnia 2014 roku – 00.05.30 – 00. 22.43, zeznania świadka M. D. – k. 117 v/

Około godziny 6.00 rano w dniu 7 października 2007 roku w miejscowości B. doszło do wypadku drogowego. Kierujący pojazdem marki M. (...) o numerze rejestracyjnym (...) Ł. P. nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych w wyniku czego kierowany przez niego pojazd wpadł w poślizg i wielokrotnie dachował zatrzymując się w przydrożnym rowie. Kierujący pojazdem Ł. P. znajdował się w chwili wypadku w stanie nietrzeźwości – 1 promil alkoholu we krwi. /okoliczność bezsporna/

Na skutek wypadku wszystkie osoby jadące samochodem zostały wyrzucone z pojazdu. /okoliczność bezsporna/

W wyniku odniesionych w wypadku obrażeń Ł. P. zmarł, M. D. (1) nie doznał żadnych poważniejszych urazów, to on wezwał na miejsce zdarzenia służby ratunkowe. /okoliczność bezsporna/

M. R. (1) bezpośrednio po wypadku został przewieziony do szpitala w R., skąd transportem lotniczym przewieziono go do (...) Szpitala (...) w W. na oddział Katedry i Kliniki (...), Transplantacyjnej i Wątroby. U M. R. (1) rozpoznano uraz wielomiejscowy, pęknięcie śledziony i wątroby, stłuczenie i krwiak trzonu trzustki, złamanie kości skroniowych,

złamanie kłykcia lewego kości potylicznej z przemieszczeniem, krwiak przestrzeni podpajęcznej, złamanie wyrostków kolczystych C-6, C-7, stłuczenie płuc, porażenie prawego nerwu twarzowego. Wykonano u niego splenektomię i drenaż jamy otrzewnowej. Następnie w dniu 19 października 2007 roku M. R. (1) został przeniesiony do Katedry i Kliniki (...) gdzie wykonano dekompresję prawego nerwu twarzowego. M. R. (1) został wypisany ze szpitala w dniu 28 października 2007 roku z zaleceniami wizyty kontrolnej w Ambulatorium Kliniki, umiarkowania aktywności fizycznej, zakazem wykonywania wysiłków fizycznych, rehabilitacji czynności prawego nerwu twarzowego w trybie ambulatoryjnym, dalszej opieki w poradni neurologicznej i chirurgicznej. /karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 28, 41/

Od listopada 2007 roku M. R. (1) pozostawał pod opieką Poradni Laryngologicznej (...) Szpitala (...) w W.. Leczył się także w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Centrum Medycznego (...) S.C. w R. oraz w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Przychodni (...) w R. Poradni Neurologicznej. /zaświadczenia – k. 18, historia choroby – 19 – 25/

M. R. (1) po wypadku odczuwał bóle i zawroty głowy, szum w uszach, niedowład nerwu twarzowego. Odczuwał niepokój o zdrowie i możliwość dalszej pracy, miał koszmarne sny. Obrażenia odniesione w wypadku i ich następstwa w pierwszych 2 miesiącach utrudniały M. R. swobodne, samodzielne wykonywanie czynności życiowych, takich jak zabiegi higieniczne, przyrządzanie posiłków bądź dojazd do lekarza czy na rehabilitację. Skutkowało to koniecznością korzystania z pomocy osób trzecich w wymiarze 3 - 5 godzin dziennie w pierwszych 8 tygodniach po zdarzeniu, w kolejnych 6 miesiącach pomoc ta niezbędna była podczas dłuższego przebywania poza miejscem zamieszkania np.: w związku z wizytami u lekarza, załatwianiem spraw urzędowych w wymiarze około 3 godzin. /opinia biegłego laryngologa – 129 – 134, opinia lekarza neurologa – 155 – 164, opinia biegłego chirurga - k. 204 – 205, opinia biegłego psychiatry – k. 242 – 261, opinia biegłego z zakresu chorób wewnętrznych – k. 306 – 309/

Nie ma możliwości jednoznacznego lub wysoce wiarygodnego określenia kiedy powstały konkretne stwierdzone u M. R. (1) obrażenia ciała. Wszystkie obrażenia ciała jakich doznał mogłyby powstać od elementów pojazdu nawet w sytuacji zapięcia pasów bezpieczeństwa z uwagi na znaczne zniekształcenie samochodu ze zgnieceniem kabiny pasażerskiej szczególnie w miejscu przedniego pasażera. /opinia biegłego specjalisty medycyny sądowej – k. 388 – 393/

Przez około pół roku po wypadku M. R. (1) przebywał na zwolnieniu lekarskim. Orzeczeniem Lekarza Orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych został uznany za niezdolnego do pracy z rokowaniem odzyskania tej zdolności. Otrzymał zasiłek rehabilitacyjny z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w okresie od dnia 6 kwietnia do 9 września 2008 roku, a następnie od dnia 3 września do dnia 1 grudnia 2008 roku. W okresie pierwszych trzech miesięcy świadczenie rehabilitacyjne wynosiło 90 % podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, następnie 75 % podstawy. Z tytułu świadczonej pracy przed wypadkiem M. R. (1) otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 896 zł netto. Za okres od 13 maja do 2 września 2008 roku wypłacono M. R. tytułem świadczenia rehabilitacyjnego łącznie kwotę 3.336,79 zł. Następnie miesięcznie wysokość świadczenia wynosiła po 771,08 zł netto. /decyzja ZUS – k. 75, 77, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 76, przekazy – k. 77, zeznania powoda w toku rozprawy w dniu 1 kwietnia 2014 roku – 00.05.30 – 00.22.43/

Na skutek wypadku M. R. (1) doznał pourazowego wstrząśnienia błędnika prawego z zaburzeniami jego funkcji, upośledzenia słuchu - większego w prawym uchu, porażenia prawego nerwu twarzowego, które spowodowały trwałe uszczerbek na zdrowiu w wysokości 47 %. (w wyniku uszkodzenia części słuchowej i statycznej narządu słuchu – 20 %, uszkodzenia nerwu twarzowego prawego – 25 %, złamanie lemiesza, tj. części kostnej przegrody nosa – 2 %). Zakres cierpień fizycznych i psychicznych u M. R. (1) w pierwszym miesiącu po wypadku był znaczny z uwagi na proces gojenia się złamań kości czaszki, stłuczeń płuc i narządów jamy brzusznej, w dalszych 2 – 3 miesiącach po zdarzeniu umiarkowany. M. R. (1) powinien pozostawać pod okresową kontrolą poradni laryngologicznej. /opinia biegłego laryngologa – 129 – 134/

U M. R. (1) stwierdzono również pourazowy zespół podmiotowy charakteryzujący się dominującymi bólami głowy i zawrotami tzw. nerwicę pourazową, bez objawów ogniskowych w ośrodkowym układzie nerwowym, która jest

odległym następstwem doznanego urazu czaszkowo – mózgowego. Uszczerbek na zdrowiu wywołany nerwicą pourazową wynosi 10 % i ma charakter trwały. Uszkodzenia wyrostków kolczystych C-6, C-7 w następstwie doznanego urazu kręgosłupa szyjnego skutkują 6 % trwałym uszczerbkiem na zdrowiu. Wskazane jest by M. R. (1) stosował leki oddziałujące na metabolizm mózgu, a w przypadku nawarstwień depresyjnych leki przeciwdepresyjne. Obecnie M. R. (1) nie wymaga leczenia rehabilitacyjnego ze względów neurologicznych. W przypadku jednak nasilenia dolegliwości odcinka szyjnego kręgosłupa może wymagać pogłębionej diagnostyki i podjęcia leczenia rehabilitacyjnego. /opinia biegłego lekarza neurologa – k. 155 - 164/

Z punktu widzenia chirurgii uszczerbek na zdrowiu M. R. (1) wynosi 20 %. /opinia biegłego chirurga – k. 204 – 205/

M. R. (1) w pierwszym okresie po wypadku przez około 6 tygodni odczuwał znaczny stopień cierpień spowodowany niepokojem, koszmarowymi snami, lękiem o zdrowie i możliwość dalszej pracy. W późniejszym okresie stopień tych cierpień był umiarkowany. Obecnie nadal utrzymuje się drażliwość, koszmarne sny, lęk przed jazdą samochodem czy rowerem, zawroty głowy, lęk przed bieganiem. Objawy jakie nadal utrzymują się u M. R. (1) stanowią trwałą zmianę osobowości po przeżyciu sytuacji ekstremalnej. Trwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym wynosi u niego 15 %. Aktualnie M. R. (1) powinien korzystać z psychoterapii z powodu lęku przez okres około 5 miesięcy raz w tygodniu. /opinia biegłego psychiatry – k. 242 – 261/

Z punktu widzenia lekarza internisty zakres cierpień fizycznych i psychicznych M. R. (1) w pierwszych 3 – 6 miesiącach od wypadku był bardzo duży i związany z niepewnością co do dalszej przyszłości oraz przyszłych trwałych następstw przebytego urazu. W następnych miesiącach zakres cierpień uległ zmniejszeniu, obecnie praktycznie związany jest przede wszystkim z doznaniem pochodzącymi ze sfery psychicznej takimi jak nadpobudliwość, zaburzenia snu, nawracające bóle i zawroty głowy, zaburzenia koncentracji. Trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 35 %. /opinia biegłego lekarza z zakresu chorób wewnętrznych – k. 306 – 309/

W wyniku wypadku M. R. (1) ma pourazową asymetrię twarzy oraz blizny pooperacyjne na głowie i brzuchu, które stanowią trwałe oszpecenie wyglądu. Blizny twarzy skutkują 5 % uszczerbkiem na zdrowiu, a blizny brzucha – 10 %. Nie jest możliwe usunięcie tych blizn. Z uwagi na istnienie blizn M. R. (1) powinien stosować maści witaminowe, maści lecznicze oraz zabiegi laserowe. Dotychczas stosował on maści witaminowe przez okres 18 miesięcy, zużywając około 2 opakowań miesięcznie. Koszt zakupu jednego opakowania to około 30 zł. /opinia biegłego chirurga plastycznego – k. 353 – 355/.

U M. R. (1) nie stwierdzono następstw wypadku w zakresie psychologicznym /opinia biegłego psychologa – k. 221 – 224/

Usunięcie śledziony nie wywołało u M. R. (1) uszczerbku na zdrowiu, doprowadziło ono jednak do trwałego upośledzenia odporności immunologicznej. Z uwagi na wieloletni bezobjawowy przebieg, pomimo braku szczepień, upośledzenie to nie stanowi jednak większego zagrożenia infekcjami. M. R. (1) powinien jednak pozostawać pod opieką lekarza rodzinnego, a także unikać przebywania w dużych skupiskach ludzi oraz nie wykonywać pracy w trudnych warunkach atmosferycznych. /opinia biegłego hematologa- k. 330 – 332/

Stwierdzone u M. R. (1) uszkodzenie narządu słuchu stanowi przeciwwskazanie do pracy w hałasie przekraczającym 80dB – 85dB ze względu na możliwość progresji niedosłuchu oraz stanowi ograniczenie do pracy na stanowisku gdzie wymagany jest prawidłowy słuch. Zawroty głowy, wykazana dysfunkcja prawego błędnika i zaburzenia równowagi ograniczają zdolność M. R. do pracy na wysokościach i przy maszynach w ruchu oraz do prowadzenia pojazdów, a także prac przy obsłudze urządzeń elektrycznych oraz w narażeniu na czynniki chemiczne o działaniu neurotoksycznym. M. R. nie mógłby wykonywać pracy w wyuczonym zawodzie mechanika maszyn i urządzeń. Ponadto uraz czaszkowo – mózgowy i uraz kręgosłupa szyjnego jest przeciwwskazaniem do pracy związanej z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, zwłaszcza obciążającym jednostronnie kręgosłup. Nie ma przeciwwskazań do wykonywania pracy jako magazynier czy ochroniarz. /uzupełniająca opinia biegłego laryngologa – k. 174 – 175, uzupełniająca opinia biegłego neurologa – k. 190 - 192/

Przed wypadkiem M. R. (1) był zatrudniony w firmie kurierskiej (...) jako magazynier na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Po wypadku powrócił do pracy, został jednak zwolniony w marcu 2009 roku z uwagi na ograniczenia w zakresie wysiłku fizycznego. Po wypowiedzeniu umowy o pracę zarejestrował się Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotny i otrzymywał zasiłek dla bezrobotnych. Następnie podjął pracę jako ochroniarz w markecie, obecnie pracuje w charakterze ochroniarza w sklepie (...). / zeznania powoda w toku rozprawy w dniu 1 kwietnia 2014 roku – k. 00.05.30 – 00.22.43/

M. R. (1) nadal odczuwa bóle i zawroty głowy, leci mu krew z nosa. Traci równowagę. Odczuwa bóle kręgosłupa. Ma problemy z pamięcią. Łzawi mu prawe oko. / zeznania powoda w toku rozprawy w dniu 1 kwietnia 2014 roku - 00.05.30 – 00.22.43/

Aktualnie M. R. (1) nie wymaga pomocy osób trzecich. Nie bierze żadnych leków, nie pozostaje pod stałą opieką żadnego lekarza./opinia biegłego laryngologa – 129 – 134, opinia biegłego lekarza neurologa – 155 – 164, opinia biegłego chirurga– k. 204 – 205, opinia biegłego psychiatry – k. 242 – 261, opinia biegłego z zakresu chorób wewnętrznych – k. 306 – 309 /

M. R. (1) nie ma orzeczonego stopnia niepełnosprawności. / zeznania powoda w toku rozprawy w dniu 1 kwietnia 2014 roku - 00.05.30 – 00.22.43/

Stawka pełnej odpłatności za usługi opiekuńcze na terenie miasta R. (...) od kwietnia 2005 r. wynosiła 10,70 zł. / uchwała – k. 383 – 384/

Śledztwo w przedmiocie spowodowania wypadku zostało umorzono wobec śmierci Ł. P.. /postanowienie – k. 74 załączonych akt postępowania przygotowawczego Ds. 1332/07/

Właściciel pojazdu zawarł umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.. /okoliczność bezsporna/

Pismem z dnia 27 listopada 2007 roku M. R. (1) wystąpił do (...) Spółki Akcyjnej o wypłatę zadośćuczynienia. Decyzją z dnia 17 stycznia 2008 roku przyznano powodowi kwotę 20.000 zł tytułem zaliczki na poczet zadośćuczynienia. / pismo – k. 3, decyzja – k. 45 załączonych akt szkodowych/

W kolejnych pismach M. R. (1) wystąpił o zwrot kosztów leczenia w kwocie 154 zł, koszty dojazdów do szpitala osób bliskich w kwocie 600 zł. Pismem z dnia 30 stycznia 2008 roku wystąpił o zapłatę na jego rzecz kwoty 130.000 zł tytułem zadośćuczynienia. /pismo – k. 70, 72, 75 akt szkodowych/

Decyzją z dnia 21 lutego 2008 roku przyznano na rzecz M. R. (1) zadośćuczynienie w kwocie 70.000 zł, które pomniejszono o 50 % z uwagi na ustalenie przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody, a następnie pomniejszono o wypłaconą uprzednio zaliczkę w kwocie 20.000 zł, a także przyznano zwrot kosztów leczenia w kwocie 154 zł oraz dojazdów w kwocie 336 zł. /decyzja – k. 82, 80 akt szkodowych/

W dniu 28 grudnia 2012 roku doszło do połączenia (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. z Towarzystwem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.. /postanowienie – k. 342/

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd oparł się na powołanych wyżej dowodach w postaci zeznań M. R. (1) i M. D. (1), opiniach biegłych, jak i dokumentacji medycznej. Zaznaczyć należy, że wskazane opinie zostały sporządzone przez osoby dysponujące wiadomościami specjalnymi z właściwego zakresu, które w sposób wyczerpujący, jasny i niesprzeczny wypowiedziały się w granicach zakreślonych przez Sąd co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. Ponadto opinie te nie były w toku postępowania kwestionowane przez żadną ze stron.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zgłoszone przez powoda roszczenia okazały się zasadne.

Przechodząc do oceny zgłoszonych przez stronę powodową roszczeń wskazać należy, że sama zasada odpowiedzialności pozwanego nie była między stronami sporna. W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, że w dniu 7 października 2007 w miejscowości B. miał miejsce wypadek samochodowy, w którym urazu doznał M. R. (1). Sprawcą wypadku była osoba kierująca samochodem osobowym ubezpieczonym od odpowiedzialności cywilnej w pozwanej spółce. W odpowiedzi na pozew pozwany zaznaczył, że kwestionuje powództwo co do wysokości, pomijając milczeniem kwestię samej zasady odpowiedzialności, co w ocenie Sądu, przy uwzględnieniu niezgłaszania w toku postępowania jakichkolwiek twierdzeń, czy zarzutów w tym zakresie, oraz faktu wypłaty w postępowaniu likwidacyjnym powodowi części żądanych przez niego kwot, świadczy o niesporności tych okoliczności między stronami. Dla porządku należy zatem jedynie wskazać, iż jak wynika z ustalonego wyżej stanu faktycznego, podstawą odpowiedzialności sprawcy wypadku z 7 października 2007 r. jest art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c., zaś pozwanego ubezpieczyciela, ponoszącego odpowiedzialność akcesoryjną wobec odpowiedzialności sprawcy, przepis art. 822 k.c. oraz art. 34 ust. 1 i art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 ze zm.).

Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony (art. 822 § 1 k.c.). Celem umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest z jednej strony udzielenie ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialnemu za szkodę poprzez przyjęcie przez ubezpieczyciela ciężaru negatywnych konsekwencji majątkowych wyrządzonej szkody, spoczywających bezpośrednio na jej sprawcy i będących skutkiem ponoszenia przezeń odpowiedzialności cywilnej za tę szkodę, oraz – z drugiej strony – wzmocnienie ochrony interesów osoby trzeciej, poszkodowanej w wyniku kolizji (por. uchwała SN z 22 kwietnia 2004 roku, III CZP 99/04, LexPolonica nr 377311). Wskazać należy, iż odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń ma charakter akcesoryjny, gdyż jej powstanie i rozmiar zależą od istnienia okoliczności uzasadniających odpowiedzialność ubezpieczonego sprawcy szkody oraz rozmiaru tej odpowiedzialności. Istnienie więc odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub osoby kierującej pojazdem determinuje odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń. Do przyjęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń – wystarczy zatem samo stwierdzenie obowiązku naprawienia szkody przez kierującego. W realiach niniejszej sprawy nie była kwestionowana odpowiedzialność sprawcy wypadku, jaki miał miejsce w dniu 7 października 2007 roku na podstawie art. 436 k.c. w zw. z art. 435 k.c. W związku z powyższym nie budzi również wątpliwości zasada odpowiedzialności pozwanego za skutki zdarzenia jakie miało miejsce w wyżej wskazanym dniu.

M. R. (1) domagał się ostatecznie zasądzenia na jego rzecz kwoty 215.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Zgodnie z art. 445 § 1 k.c. w wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym tj. w przepisie art. 444 k.c., Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W powołanym przepisie chodzi o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości) oraz cierpienia psychiczne (ujmowane jako ujemne uczucia przeżywane z związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia). Trzeba mieć na względzie, że zadośćuczynienie obejmuje cierpienia zarówno już doznane jak i te, które wystąpią w przyszłości. Ma więc ono charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego. Przepisy Kodeksu cywilnego nie zawierają co prawda żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, to jednak przesłanki takie zostały wypracowane w judykaturze. I tak przyjmuje się, iż o rozmiarze zadośćuczynienia pieniężnego powinien decydować w zasadzie rozmiar doznanej krzywdy, tj. stopień cierpień psychicznych i fizycznych, ich intensywność, czas trwania, nieodwracalność następstw zdarzenia. Przyjmuje się ponadto, iż zadośćuczynienie nie może stanowić zapłaty symbolicznej, ale również nie powinno być nadmierne. Winno ono być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętej stopie życiowej społeczeństwa, a ponadto nie może nigdy prowadzić do nadmiernego wzbogacenia poszkodowanego (por. wyrok SN z 30 stycznia 2004 r., I CK 131/2003, LexPolonica nr 373310). W świetle powyższego przy określeniu wysokości zadośćuczynienia należy wziąć pod uwagę

całokształt okoliczności sprawy, zadośćuczynienie bowiem ma na celu naprawienie krzywd niematerialnych, więc trudno je wymierzyć i jego wysokość zależy od każdego indywidualnego przypadku.

W przedmiotowej sprawie ustalono, że u powoda M. R. (1) rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych związanych z wypadkiem w szczególności w pierwszych dwóch miesiącach po zdarzeniu był znaczny, następnie ulegał on stopniowemu zmniejszeniu, ale występuje do chwili obecnej. Cierpienia te związane były zarówno z pobytem w szpitalu trwającym 21 dni, jak i kontynuowaniem leczenia w trybie ambulatoryjnym. Wywołane były one zarówno z procesem gojenia się doznanych w wyniku zdarzenia z dnia 7 października 2007 roku obrażeń, jak również niepokojem, koszmarnymi snami, lękiem o zdrowie i możliwość dalszej pracy. Zakres cierpień miał ponadto różny stopień w zależności od przyjętego kryterium. W opinii biegłego laryngologa i neurologa nasilenie cierpień było znaczne w pierwszym miesiącu po zdarzeniu, następnie przez 2- 3 miesiące zakres cierpień był umiarkowany. W opinii biegłego specjalisty chorób wewnętrznych zakres cierpień był bardzo duży w okresie 3 – 6 miesięcy od zdarzenia, a następnie zmniejszał się on. M. R. (1) odczuwa ponadto skutki wypadku do chwili obecnej, cierpi na bóle i zawroty głowy, ma problemy z koncentracją, zaburzenia równowagi. Odczuwa również bóle kręgosłupa. Następstwem wypadku jest także stwierdzona u niego trwała zmiana osobowości będąca wynikiem przeżycia ekstremalnej sytuacji oraz nerwica pourazowa. W wyniku wypadku powód utracił również możliwość wykonywania niektórych prac, w szczególności w zawodzie mechanika maszyn i urządzeń, który jest jego zawodem wyuczonym.

Ból i poczucie krzywdy związane były nie tylko z procesem leczenia, ale również z ograniczeniem samodzielności i dezorganizacją życia M. R. (1). Przed wypadkiem powód pracował, był osobą samodzielną, zaś w następstwie zdarzenia z dnia 7 października 2007 roku był on zdany na pomoc innych osób, w tym w takich czynnościach jak codzienna toaleta czy przygotowywanie posiłków. Przy szacowaniu należnego zadośćuczynienia uwzględniono również fakt, iż przed wypadkiem powód był osobą zdrową, nie leczył się, nie miał kontaktu ze szpitalami – zmiana w tym zakresie niewątpliwie była dla niego zatem źródłem dodatkowego stresu.

Na skutek wypadku powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu łącznej w wysokości aż 128 %. (Trwały uszczerbek określony przez biegłego z zakresu chorób wewnętrznych oceniony na 35 % dotyczy także następstw ocenianych przez biegłego chirurga, w konsekwencji z uwagi na powtórne oszacowanie tożsamego uszczerbku nie podlegał uwzględnieniu wskazany przez biegłego internistę uszczerbek w wysokości 15 %). Skutki zdarzenia z dnia 7 października 2007 roku powód odczuwa również obecnie i będzie odczuwał także w przyszłości.

Mając powyższe na uwadze Sąd w punkcie 1 wyroku zasądził na rzecz powoda M. R. (1) kwotę 215.000 zł tytułem zadośćuczynienia, uznając, że zasądzona kwota będzie adekwatna z uwagi na doznaną przez powoda krzywdę, rozmiar i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych oraz ograniczenia w jego życiu. Zasądzona na rzecz powoda kwota uwzględnia uprzednio dokonaną przez pozwanego wypłatę kwoty 35.000 zł w toku postępowania likwidacyjnego. Łącznie zatem w celu rekompensaty doznanych krzywd powód otrzymał kwotę 250.000 zł.

Powód w pozwie wniósł również o zasądzenie na swoją rzecz odszkodowania w kwocie 1.080 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia oraz 8.527,90 zł tytułem kosztów opieki.

Stosownie do treści art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Odszkodowanie przewidziane w powyższym przepisie obejmuje wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała czy rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. W ocenie Sądu wskazane przez powoda koszty wchodzące w skład odszkodowania są uzasadnione.

W zakresie dochodzonej przez powoda kwoty tytułem zwrotu kosztów opieki podnieść należy, iż nie budzi wątpliwości fakt, że M. R. (1) potrzebował dodatkowej pomocy świadczonej przez osoby bliskie w trakcie pobytu w szpitalu oraz w szczególności okresie po powrocie do domu. Jak wskazano w opinii biegłego laryngologa i neurologa następstwa obrażeń doznanych przez powoda w wypadku takie jak bóle i zawroty głowy, zaburzenia równowagi, jak również proces gojenia się obrażeń spowodowały przez okres 2 – 3 miesięcy utrudnienia życia codziennego, w zakresie takich

czynności jak zabiegi higieniczne, przygotowanie posiłków, dojazdy do lekarza i na rehabilitację, co mogło wymagać pomocy osób trzecich w wymiarze 2 – 3 godzin dziennie. W ocenie biegłego psychiatry niezbędna pomoc osób trzecich wymagana była zaś przez okres 3 miesięcy po wypadku w wymiarze 4 godzin dziennie, a w okresie następnych 6 miesięcy około 2 godzin dziennie, zwłaszcza w sytuacjach dłuższego przebywania poza miejscem zamieszkania. Biegły specjalista chorób wewnętrznych ocenił zaś, że pomoc ta w okresie pierwszych 3 – 6 miesięcy wynosiła około 5 godzin, a w dalszym okresie około pół roku stopniowo zmniejszała się. Sąd opierając się na opiniach wskazanych wyżej biegłych, a także stanowisku powoda, uznał że M. R. (1) wymagał pomocy osób trzecich przez okres 2 miesięcy po wypadku w wymiarze średnio 4 godzin dziennie, następnie przez okres kolejnych 6 miesięcy w wymiarze 3 godzin na dobę. Opieka ta realizowana była głównie przez rodziców powoda. Kwestia jednak osoby, która wykonuje te obowiązki, a więc czy jest pielęgniarką, czy też członkiem rodziny, jest z punktu widzenia odpowiedzialności pozwanego irrelevantna. Szacując należne powodowi odszkodowanie Sąd oparł się na stawce godzinowej wynoszącej kwotę 10,70 zł za usługi opiekuńcze określonej w uchwale Rady Miasta R. z 2005 roku określającej stawkę w okresie gdy pomoc osób trzecich była powodowi niezbędna. Koszty opieki kształtowały się następująco $8 \times 7 \times 4 \times 10,70$ zł oraz $36 \times 7 \times 3 \times 10,70$.

W zakresie poniesionych przez M. R. (1) kosztów leczenia wskazać należy, iż jak wynika z ustalonego stanu faktycznego powód ponosił wydatki związane z zakupem maści witaminowych niezbędnych z uwagi na blizny będące następstwem wypadku. Konieczność ich ponoszenia wskazana została w opinii biegłego chirurga plastycznego. Zaznaczono nadto w opinii biegłego, iż koszt zakupu takiej maści wynosi 30 zł, zaś powód przez okres 18 miesięcy zużył 36 opakowań takiej maści. Tym samym łącznie tytułem kosztów leczenia powód poniósł wydatek w wysokości 1.080 zł i przy uwzględnieniu opinii biegłego takie żądanie uznać należy za uzasadnione.

Zasadne jest również roszczenie powoda o zapłatę na jego rzecz kwoty 700 zł z tytułu straty w dochodach poniesionych na skutek pobierania zasiłku rehabilitacyjnego. Odszkodowanie o jakim mowa w art. 444 § 1 k.c. poza poniesionymi wydatkami, obejmuje również straty jakich doznał poszkodowany. Powód wykazała, iż otrzymywane przez niego wynagrodzenie w okresie od dnia 6 kwietnia do 1 grudnia 2008 roku było niższe od tego jakie uzyskałby gdyby w tym czasie uzyskiwał wynagrodzenie za pracę w pełnej wysokości. W okresie pierwszych trzech miesięcy przyznane na rzecz powoda świadczenie rehabilitacyjne wynosiło 90 % podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, następnie 75 % podstawy. Uzasadnione jest zatem żądanie powoda zasądzenia na jego rzecz różnicy pomiędzy wypłaconym świadczeniem rehabilitacyjnym a kwotą 100 % podstawy jego wymiaru, przy jednoczesnym ograniczeniu tej kwoty do żądanych 700 zł.

Odsetki od przyznanych kwot zadośćuczynienia, odszkodowania i skapitalizowanej renty zasądzone zgodnie ze zgłoszonymi przez stronę powodową żądaniami. Z ogólnej reguły z art. 481 k.c. wynika, że jeżeli dłużnik spóźnia się ze spełnieniem swego świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia. Dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem swego świadczenia od momentu kiedy roszczenie zostało mu zgłoszone w konkretnej wysokości i minął termin do jego zaspokojenia – art. 455 k.c. Jeżeli nie spełnia tego świadczenia ma obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie chociażby wierzyciel nie poniósł z tego tytułu żadnej szkody. Co do roszczenia w zakresie zadośćuczynienia w kwocie 95.000 zł oraz w zakresie skapitalizowanej renty w kwocie 700 zł strona powodowa domagała się zasądzenia odsetek od dnia doręczania pozwanemu odpisu pozwu, co nastąpiło w dniu 9 marca 2009 roku. Rozszerzone żądanie w zakresie zadośćuczynienia o kwotę 50.000 zł zostało zgłoszone pozwanemu w dniu 5 lipca 2011 roku. Natomiast odsetki od rozszerzonego żądania w zakresie zadośćuczynienia co do kwoty 55.000 zł oraz odszkodowania tytułem zwrotu kosztów leczenia w kwocie 1.080 zł i kosztów opieki w kwocie 8.527,90 zł zostało zgłoszone pozwanemu w dniu 24 lipca 2013 roku. Wskazane zatem przez stronę powodową daty początkowe naliczania odsetek, jako mające miejsce po upływie terminu wymagalności roszczeń, podlegały uwzględnieniu.

W punkcie 2 wyroku ustalono, że pozwany ponosić będzie odpowiedzialność za szkody mogące wystąpić w przyszłości u powoda w związku z wypadkiem z dnia 7 października 2007 roku. Podstawową przesłanką zasadności powództwa o ustalenie odpowiedzialności na przyszłość jest istnienie po stronie powodowej interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. Niewątpliwie interes prawny powoda polega na uzyskaniu orzeczenia, które w razie zaistnienia w przyszłości jakichkolwiek zdarzeń pozostających w związku z wypadkiem pozwoli dochodzić dalszych roszczeń bez konieczności

wykazywania już zasady odpowiedzialności pozwanego. Roszczenie takie jest uzasadnione. Należy bowiem w tym miejscu podnieść, iż jak wynika z ustalonego stanu faktycznego u powoda w konsekwencji wypadku wystąpiła nerwica pourazowa, do dzisiaj odczuwa bóle i zawroty głowy oraz dostrzega występująca po swojej stronie obniżoną zdolność koncentracji. Na skutek wypadku M. R. (1) doznał także pourazowego wstrząśnienia błędnika prawego z zaburzeniami jego funkcji, co skutkuje zaburzeniami równowagi. Nie można również pominąć, że następstwem wypadku było również usunięcie u powoda śledziony, które skutkuje trwałym uszkodzeniem odporności immunologicznej, a którego skutków nie można precyzyjnie określić. Nie jest również wykluczonym pojawienie się dalszych następstw wypadku w zakresie sprawności odcinka szyjnego kręgosłupa, które mogą wymagać pogłębionej diagnostyki i rehabilitacji. Jak ponadto wskazał w toku przesłuchania powód obecnie zdarza się, że ma problemy z pamięcią, traci równowagę, łzawi mu oko, odczuwa bóle głowy i kręgosłupa. Te wszystkie objawy nie miały miejsca przed wypadkiem. Świadczą one w ocenie Sądu o tym, iż do dzisiaj powód odczuwa konsekwencje zdarzenia z 7 października 2007 roku. Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość jest celowe. Ustalenie tej zasady nie zwolni oczywiście powoda z konieczności wykazania w przyszłości, w przypadku wystąpienia dalszych szkód, związku przyczynowego między wypadkiem z 7 października 2007 roku a tymi uszkodzeniami. Każdorazowo zatem konieczne będzie wykazanie, iż dalsze dolegliwości stanowią normalne następstwo wypadku.

Nie okazał się zaś zasadny zarzut strony pozwanej o przyczynieniu się powoda do powstania skutków zdarzenia z dnia 7 października 2007 roku wskutek niezapięcia pasów bezpieczeństwa oraz podróżowania wraz z kierowcą znajdującym się w stanie nietrzeźwości.

Zgodnie z treścią art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. O przyczynieniu się poszkodowanego można mówić jedynie w sytuacji, gdy jego określone zachowanie pozostaje w normalnym związku przyczynowym ze szkodą. Wychodząc z tego założenia, należy dojść do wniosku, że określenie przyczynienia się poszkodowanego nie kształtuje się jednolicie i że jest ono uzależnione od podstawy prawnej, z jakiej wywodzi się roszczenie odszkodowawcze. Przy odpowiedzialności na zasadzie ryzyka, o jakiej mowa między innymi w art. 435 k.c., do zastosowania art. 362, obok wymagania adekwatnego związku przyczynowego, wystarczy obiektywna nieprawidłowość (niewłaściwość) zachowania się poszkodowanego.

Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego osoba, która decyduje się na jazdę samochodem z kierowcą będącym w stanie po spożyciu alkoholu, przyczynia się do odniesionej szkody powstałej w wyniku wypadku komunikacyjnego, gdy stan nietrzeźwości kierowcy pozostaje w związku przyczynowym z tym wypadkiem. Zarazem przyjmuje się, że spożywanie napoju alkoholowego z takim kierowcą przed jazdą należy uważać za przyczynienie się do powstania szkody w stopniu znacznym (por. wyroki SN z dnia 2 grudnia 1985 r., IV CR 412/85, LexisNexis nr (...) oraz z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 213/97).

W toku prowadzonego postępowania przygotowawczego o czyn z art. 177 § 2 k.k. ustalono, że bezpośrednią przyczyną wypadku do jakiego doszło w dniu 7 października 2007 roku była nadmierna prędkość niedostosowana do panujących warunków drogowych. W konsekwencji fakt pozostawiania kierującego pojazdem w stanie nietrzeźwości nie stanowił przyczyny zdarzenia. Ponadto stwierdzić należy, iż strona pozwana nie wykazała aby powód wiedział, że Ł. P. znajduje się pod wpływem alkoholu. Zarówno powód jak i przesłuchany w sprawie świadek M. D. (1) konsekwentnie utrzymywali, że nie widzieli i nie czuli aby kierujący pojazdem spożywał alkohol. Także podczas wspólnej jazdy żaden z nich nie pił alkoholu. Nie wykazano także w toku postępowania, by fakt niezapięcia pasów bezpieczeństwa był przyczyną doznanych przez powoda obrażeń. Jak wynika z opinii biegłego specjalisty medycyny sądowej wszystkie wewnętrzne obrażenia ciała powoda mogłyby powstać od elementów pojazdu nawet gdyby poszkodowany był przypięty pasami bezpieczeństwa biorąc pod uwagę znaczne zniekształcenie samochodu ze zgniecioną kabiną pasażerską w szczególności w miejscu przedniego pasażera. Jednocześnie jednak nie ma możliwości jednoznacznego lub wysoce wiarygodnego wskazania, kiedy powstały stwierdzone obrażenia, a tym samym rozstrzygnięcia czy i na ile zmieniłyby się ich zakres gdyby M. R. (1) miał zapięte pasy bezpieczeństwa. W konsekwencji zarzut przyczynienia

się nie został w wykazany przez stronę pozwaną i nie mógł być brany pod uwagę przy ustalaniu należnego powodowi zadośćuczynienia.

Strona powodowa wygrała przedmiotową sprawę w całości. Zgodnie zatem z dyspozycją art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. 2013 r. poz. 461) w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. 2010 r. Nr 90 poz. 594) zasądzono na rzecz powoda kwotę 8.217 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych obejmującą: 7.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 1.000 zł tytułem uiszczony częściowej opłaty od pozwu.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał w punkcie 3 wyroku pobranie od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Łodzi kwoty 14.798,12 zł tytułem obciążającej pozwanego nieuiszczonej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa oraz wydatków z tytułu wynagrodzeń biegłych za sporządzone w toku postępowania opinie. Opłata stosunkowa od roszczeń majątkowych ustalona została w wysokości 5%, a następnie pomniejszona o kwotę uiszczoną przez powoda, co dało kwotę 10.231 zł. Wydatki pokryte w przedmiotowej sprawie tymczasowo przez Skarb Państwa wyniosły łącznie 4.567,12 zł = 560 zł (k. 139) + 815 zł (k. 167) + 123,18 zł (k. 177) + 326 zł (k. 196) + 330,45 zł (k. 208) + 318,60 zł (k. 227) + 189,26 zł (k. 256) + 404,73 zł (k. 311) + 454 zł (k. 335) + 505,90 zł (k. 357) + 540 zł (k. 395).

Z przyczyn omówionych wyżej Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.